

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

«ՀԱՄԱՊԱՏՈՒԹՅԱՆ ԷԿՈ»

ՍԱՀՄԱՆԱՓՈՒԿ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՄԲ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԾՐԱԳԻՐ

ՀՀ ԼՈՌԻ ԿԱՐԳԻ ՄԱՐԶԻ ՄԱՐԳԱՀՈՎԻՏԻ ՏՈՐՏԻ ՀԱՆՔԱՎԱՅՐԻ
1-ԻՆ ՏԵՂԱՄԱՍԻ ՏԱՐԱԾՔՈՒՄ 2024-2025ԹԹ. ԿԱՏԱՐՎԵԼԻՔ
ԵՐԿՐԱԲԱՆԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ

Տնօրեն՝

Ա. Մինասյան

Երևան 2023

_____ Ա. Մինասյան
«_____» _____ 2023թ.

ԵՐԿՐԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔ

ՀՀ Լոռու մարզի Մարգահովիտի տորֆի հանքավայրի
1-ին տեղամասի տարածքում 2024-2025թթ. կատարվելիք
երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքների

1. Նպատակային առաջադրանքներ

- Երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքների կատարում Մարգահովիտի տորֆի հանքավայրի 1-ին տեղամասի մոտ 1.99հա տարածքում, նպատակ ունենալով պարզաբանել օգտակար հանածոյի որակական հատկանիշները, որոնք պետք է օգտագործվեն գյուղատնտեսական ոլորտում որպես պարարտանյութ (քայքայման/քայքայվածության աստիճանը ոչ պակաս քան 15%, մոխրայնություն մինչև 35%, ծծմբի պարունակություն ոչ ավելին քան 1%):
- Կատարել երկրաբանահետախուզական աշխատանքներ տորֆային կուտակի տեղադրման պայմանները, երկրաբանական կառուցվածքի առանձնահատկությունները պարզաբանելու և B արդյունաբերական կարգով օգտակար հանածոյի պաշարները հաշվարկելու համար: Ուսումնասիրել տեղամասի հիդրոերկրաբանական և ինժեներաերկրաբանական պայմանները:
- Կազմել տեղամասի շահագործման տնտեսական նպատակահարմարությունը հիմնավորող տեխնիկատնտեսական հաշվարկներ և պաշարների հաշվարկով երկրաբանական հաշվետվություն:
- Երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքներն իրականացնել հիմք ընդունելով «Инструкция по разведке торфяных месторождений» հրահանգի և «Методическое руководство по разведке торфяных месторождений» մեթոդական ցուցումների պահանջները:

2. Երկրաբանական առաջադրանքի կատարման հիմնական մեթոդները և հերթականությունը

- կատարել տեղամասի երկրաբանական հանույթ 1 : 1000 մասշտաբի;
- երկրաբանահետախուզական աշխատանքները իրականացնել հետախուզահորերի միջոցով՝ ուսումնասիրելով տորֆային կուտակի ամբողջ հզորությունը;
- որոշել տորֆային հաստվածը վրածածկող խծուծային/քուլքային (очес)¹ շերտի կամ միներալային բերվածքային շերտի հզորությունը;
- պարզաբանել տոնֆային հաստվածքում միներալային ենթաշերտերի (տիդմային, կավային կամ ավազային բաղադրության) առկայությունը, դրանց հզորությունները;
- իրականացնել նմուշառում հետախուզահորերից հանված տորֆային զանգվածից;
- կատարել տորֆային զանգվածի քիմիական կազմի, ինչպես նաև ֆիզիկամեխանիկական հատկությունների (կուտակում խոնավության զանգվածային մասնաբաժնի, մոխրայնության, աղային սուսպենզիայի թթվայնության, ինչպես նաև տարբեր աստիճանի քայքայվածության բուսական մնացորդների պարունակության) ուսումնասիրություններ:

3. Հաշվետվության կազմում և ներկայացում հաստատման

Ստացված դրական տվյալների հիման վրա կազմել երկրաբանական հաշվետվություն և ՏՏՀ-ի հետ միասին ներկայացնել ՀՀ Տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարության աշխատակազմի Ընդերքի վարչության քննարկմանը:

4. Աշխատանքների կատարման ժամկետները

Աշխատանքների սկիզբը - I եռամսյակ 2024թ.

Աշխատանքների ավարտը - IV եռամսյակ 2025թ.:

Կազմեց՝

Ա. Մինասյան

¹ Очес – չորացած, բայց դեռ չքայքայված մամուռի կամ խոտածածկի շերտ

**1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՏԵՂԱՄԱՍԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԵՎ
ԴՐԱ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ**

ՀՀ Լոռու մարզի Մարզահովիտի տորֆի հանքավայրի 1-ին տեղամասի տարածքում երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքները նախաձեռնողն է «Համգաշիման Էկո» ՍՊ ընկերությունը: ՀՀ իրավաբանական անձանց պետական ռեգիստրում ընկերության գրանցման համարն է 62.110.1172951, գրանցման ամսաթիվը՝ 14.04.2021թ., գրանցման հասցեն՝ Հայաստան, Լոռի, գ. Մարզահովիտ, 18-Յփ. տ. 8:

Աշխատանքների համար ընտրված տարածքը վարչական տեսակետից ներառված է Փամբակ խոշորացված համայնքի Մարզահովիտ գյուղական բնակավայրի սահմաններում (նկար 1-3): Երկրաբանական ուսումնասիրության նպատակով հայցվող տարածքը համայնքային կադաստրային քարտեզներում հաշվառված է որպես գյուղատնտեսական նպատակային նշանակության հող, գործառնական նշանակությունը՝ խոտհարկ:

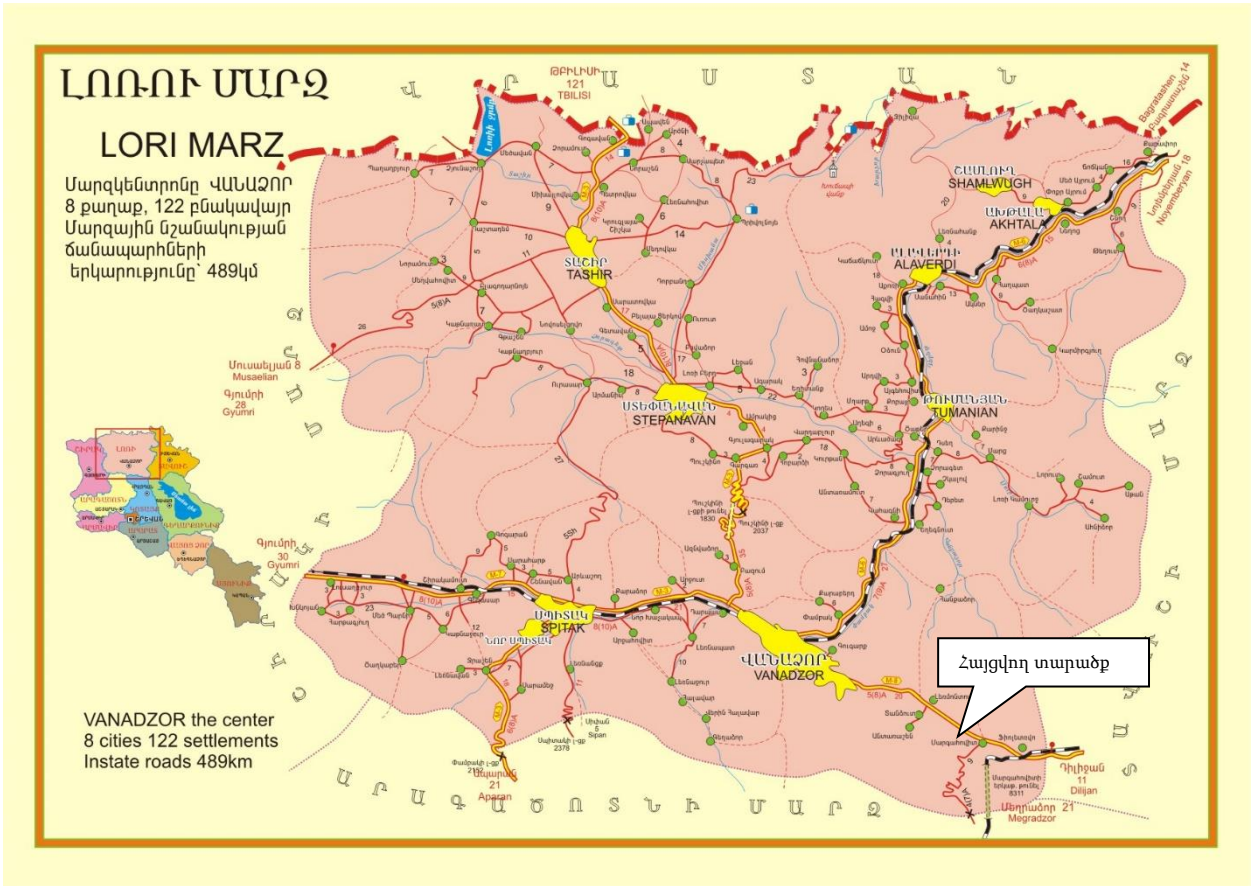
Հայցվող տարածքի կոորդինատները ըստ ArmWGS-84 համակարգի ներկայացված են ստորև աղյուսակ 1-ում և նկար 4-ում:

Աղյուսակ 1.

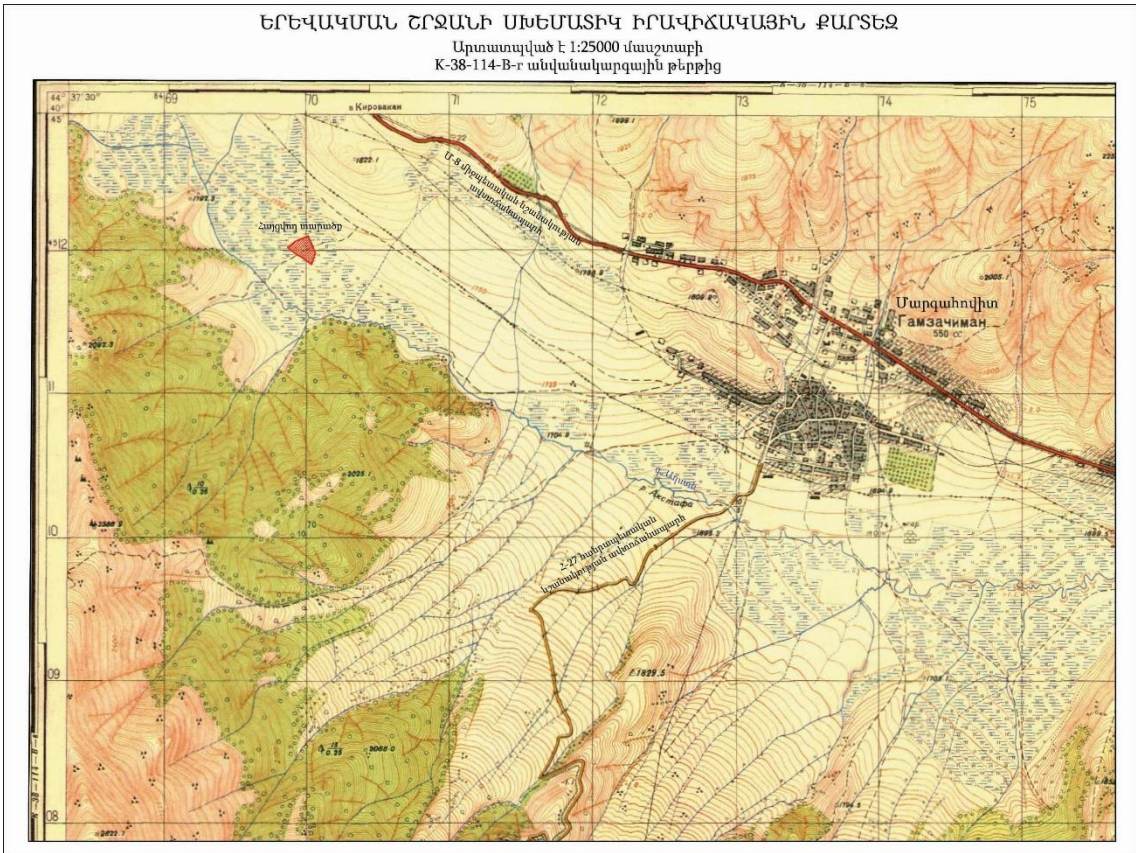
Կետի համարը	Կոորդինատները	
	X	Y
1.	4511999.7620	8469764.6737
2.	4512043.6792	8469820.5658
3.	4512061.8953	8469861.3742
4.	4512079.6482	8469907.4366
5.	4512003.9860	8469941.0996
6.	4511992.6325	8469945.4280
7.	4511969.2220	8469955.9392
8.	4511963.5675	8469958.9296

Կետի համարը	Կոորդինատները	
	X	Y
9.	4511881.9641	8469931.9235
10.	4511887.9556	8469922.6777
11.	4511904.6102	8469900.5188
12.	4511934.0485	8469858.8613
13.	4511949.6337	8469829.4614
14.	4511981.8884	8469788.5470
1.	4511999.7620	8469764.6737

Մարզահովիտ գյուղի բնակելի հատվածից հայցվող տարածքը գտնվում է նավագագույնը 2.17կմ հեռավորության վրա: Մոտ 2.2կմ հեռավորության վրա են գտնվում բնակավայրի արտադրական շինություններով զբաղեցրած տարածքները, 1.3կմ հեռավորության վրա՝ Հ-8 միջպետական նշանակության, 1.29կմ հեռավորության վրա՝ S-5-10 տեղական նշանակության և 3.14կմ հեռավորության վրա՝ Հ-27 հանրապետական նշանակության ավտոճանապարհները:

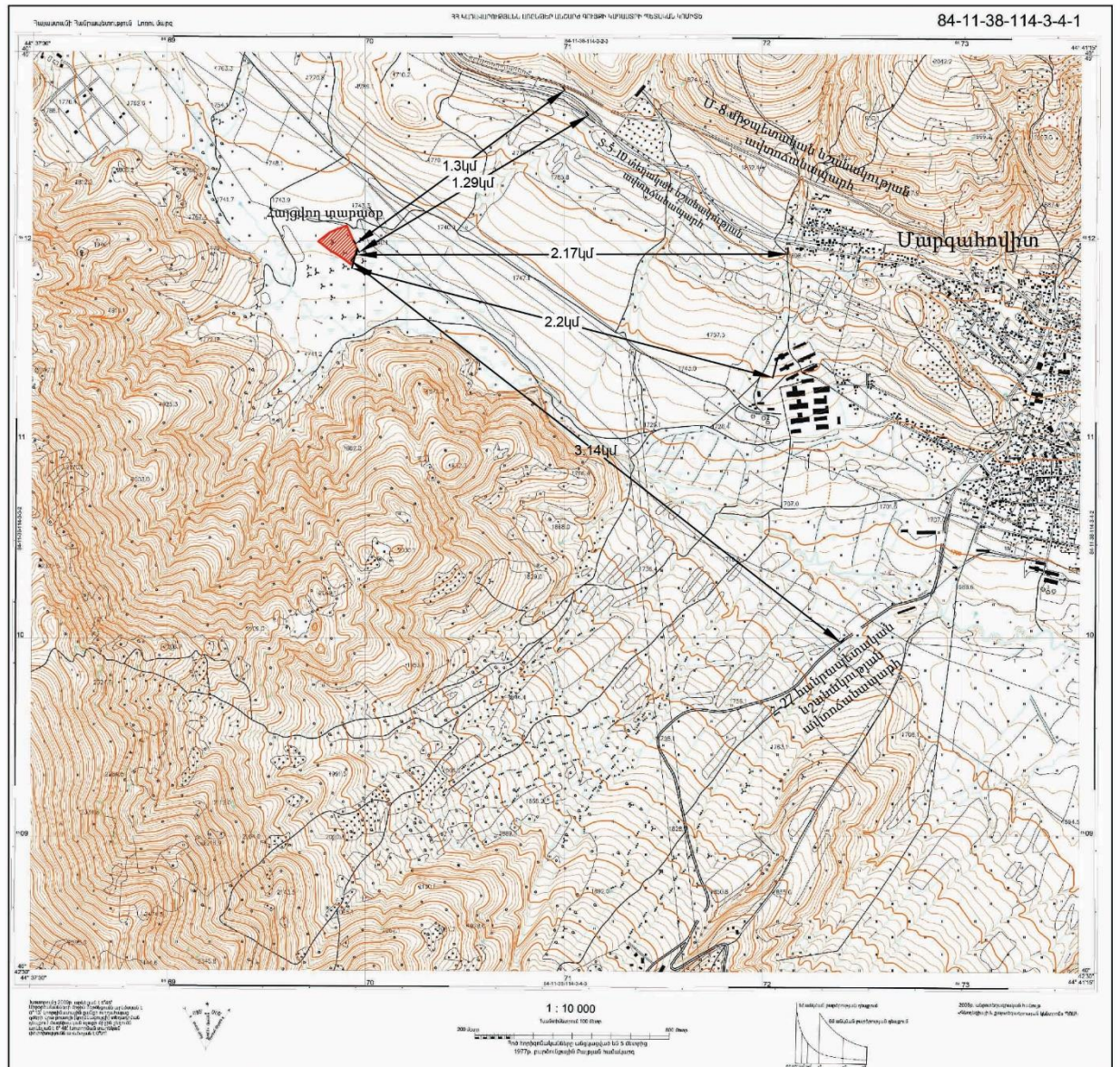
Նկար 1.

Նկար 2.

ԵՐԵՎԱԿՄԱՆ ՇՐՋԱՆԻ ՍԽԵՄԱՏԻԿ ԻՐԱՎԻՃԱԿԱՅԻՆ ՔԱՐՏԵԶ

Արտատպված է 1:10 000 մասշտաբի
K-38-114-3-4-1 անվանակարգային թերթից

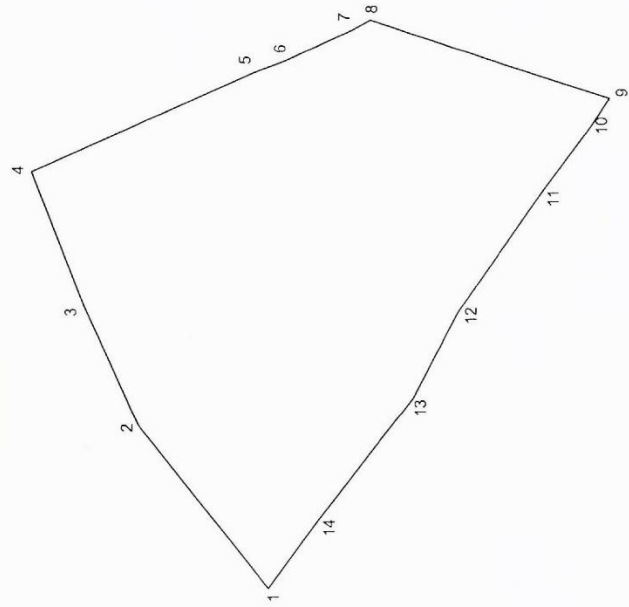
Նկար 3.

ՀՈՂԱՄԱՍԻ ՀՍՏԱԿԱԳԻԾ

Քառաստուն են
2022թ.
Փախբակ Հանայնցի ղեկավար
Ս.Մուկրանյան
ամուն, ազգանուն, հայրանուն

Լոռու մարզ Փախբակ համայնք պյուր Սարգսյանիտ
Սարգ, Ռաֆայել, Ռաֆե
Հողատարածքային դրոշմը

Սեփականատեր
Լոռու մարզ Փախբակ համայնք

Մասշտաբ 1:500

Որակավորում ունեցող անձ
Որակավորման վկայականի համարը
Ստորագրություն
Իրավաբանական անձի անվանումը
ՀՎԻՀ
Ստորագրություն
ամիս
ամսաթիվ
հաստատագրի
կազմման
14.03.2022 թ
14.03.2022 թ

Զբոսաշրջային (բուսման) կետեր	Հողամասի			Գծային չափերը (մ)
	Կոորդինատներ	X	Y	
1	8469764,6737	4511999,7620	71,08	
2	8469820,5658	4512043,6792	44,69	
3	8469861,3742	4512061,8953	49,37	
4	8469907,4366	4512079,6482	82,81	
5	8469941,0996	4512003,9860	12,15	
6	8469945,4280	4511992,6325	25,66	
7	8469955,9392	4511969,2220		

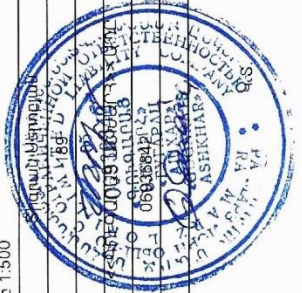
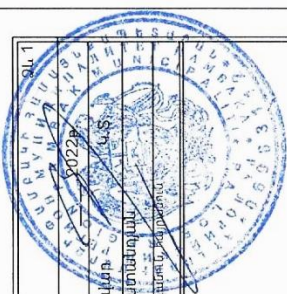
Սակերես հա 1.986548

Ծածկագիր 06-070-03-18-0009

Սպաստակային նշանակություն Գյուղատնտեսական

Գործարանական նշանակություն Խոտհարդ

Լրացրել է Մուկրանյան

Հողամասի				Գնային չափերը (մ)
Տրամադրված (տնիման) կետեր	Կոորդինատներ		Y	
	X	Y		
7	8469955,9392	4511969,2220		6,40
8	8469958,9296	4511963,5675		85,96
9	8469931,9235	4511881,9641		11,02
10	8469922,6777	4511887,9556		27,72
11	8469900,5188	4511904,6102		51,01
12	8469858,8613	4511934,0485		33,28
13	8469829,4614	4511949,6337		52,10
14	8469788,5470	4511981,8884		29,82
1	8469764,6737	4511999,7620		

Մասշտաբ 1:500

Որակավորում ունեցող անձ	
Որակավորման վկայականի համարը	
Ստորագրություն	
Իրավաբանական անձի անվանումը	
ՀԱԿԲ	
Ստորագրություն	
ամիս	չափագրության 11.03.2022 թ
անձաթիվ	հատվածի կազմման 14.03.2022 թ

Նկար 4.

Մարգահովիտի տորֆի հանքավայրի 1-ին տեղամասի տարածքը գտնվում է ՀՀ Լոռու մարզի մարզկենտրոն Վանաձոր քաղաքից մոտ 11կմ հեռավորության վրա:

ՀՀ Լոռու մարզը տարածքի մեծությամբ երրորդն է հանրապետությունում (զբաղեցնում է ՀՀ տարածքի 12.7 %-ը), տարածքը՝ 3799 քառ. կմ, ամենամեծը հանրապետության հյուսիսային մարզերից: Այն հանդիսանում է հանրապետության հյուսիսային դարպասը, սահմանակից է Վրաստանի Հանրապետությանը (110կմ երկարությամբ), արեւելքից՝ Տավուշի, արեւմուտքից՝ Շիրակի, հարավից՝ Կոտայքի եւ Արագածոտնի մարզերին: Մարզն ընդգրկում է նախկին Գուգարքի, Ստեփանավանի, Սյիստակի, Թումանյանի, Տաշիրի տարածաշրջանները:

Լոռու մարզն ընդգրկում է Դեբեդ գետի ավազանը ամբողջությամբ, տարածքի մոտ 80% զբաղեցնում են լեռնաշղթաները եւ խոշոր լեռները: Մարզի տարածքում են ձգվում Ջավախքի, Բազումի, Փամբակի, Գուգարաց, Վիրահայոց, Հալաբի լեռնաշղթաները:

Առանձնանում են Փամբակի, Լոռվա գոգավորությունները եւ Լոռվա ձորը:

Ագրոկլիմայական տեսակետից ընկած է ինտենսիվ ոռոգման գոտում: Հարուստ է հանքային աղբյուրներով:

Բնակավայրերը գտնվում են ծովի մակերևույթից 520-ից 1800մ բարձրության վրա: Մարզն աչքի է ընկնում համեմատաբար խոնավ կլիմայով: Միջին և բարձրադիր գոտում կլիման բարեխառն լեռնային է, տեւական, ցուրտ ձմեռներով: Ամեն տարի հաստատվում է կայուն ձնածածկույթ: Ամառները տաք են, համեմատաբար խոնավ: Օդի միջին ջերմաստիճանը տատանվում է ձմռանը -4.8°C -ից մինչեւ $+18^{\circ}\text{C}$ ամռանը: Նախալեռնային գոտում կլիման մերձարեւադարձային է, չափավոր շոգ եւ չորային ամառներով, մեղմ ձմեռներով:

Մարզի տարածքում տիրապետում են անտառային, լեռնատափաստանային, մերձալպյան մարգագետինները: Անտառային ֆոնդը կազմում է մարզի տարածքի մոտ 27%-ը, հանրապետության անտառային ծածկույթի 30%: Հիմնական ծառատեսակներն են՝ հաճարենին, կաղնին, բոխին և սոճին, իսկ ոչ հիմնական տեսակները՝ լորենին, կեչին, թեղին, հացենին: Անտառածածկ տարածքները ընդգրկում են Թումանյանի, Ստեփանավանի և Գուգարքի տարածաշրջանները:

Լոռու մարզի գյուղատնտեսական նշանակության հողերը կազմում են 251հազ.հա:

Մարզը հարուստ է տարբեր տեսակի օգտակար հանածոներով և իր նշանակությամբ երկրորդն է Հայաստանի Հանրապետությունում:

2. ԵՐԵՎԱԿՄԱՆ ՇՐՋԱՆԻ ԵՐԿՐԱԲԱՆԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱԿԻՐՃ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ

Մարգահովիտի տորֆի հանքավայրի 1-ին տեղամասի տարածաշրջանում հայտնի է մետաղական օգտակար հանածոների բազմաթիվ երևակումներ (Մարգահովիտի հանքային դաշտ), հանքայնացման կետեր, որոնց տարածքում երկար տարիներ իրականացվել են երկրաբանահետախուզական աշխատանքներ:

Մարգահովիտի հանքային դաշտում մետաղական օգտակար հանածոների, մասնավորապես ոսկու հետախուզական առաջին հետզոտությունները կատարվել են դեռևս մեր թվարկությունից առաջ, մեր թվարկության սկզբից: Աղստև գետի ափերով, տարածված ոսկեբեր ցրոնները արդյունահանվել և մշակվել են ավելի քան երկու հազար տարի առաջ, ինչի մասին վկայում են տարածքում հայտնաբերված պարթևական արքա Օրոդ I-ի ժամանակների (մ.թ.ա. 54-39թթ.) դրամներ և ոսկյա գոտկակալ:

Առաջին անգամ կանոնակարգված երկրաբանական ուսումնասիրություններ կատարվել են 1882-87թթ.-ին Գ. Աբիխի կողմից, ինչի արդյունքում կազմվել է նաև Փամբակի լեռնաշղթայի շերտագրական սյունակը (1:42000 մասշտաբի):

1949-1953թթ.-ին Աղստև և Գարայի գետերի վերին հոսանքներում Ա.Միդյանի ղեկավարությամբ կատարվել է սղկվածքային հանույթ, կազմվել են տարածաշրջանի 1:200000 և 1:50000 մասշտաբի սղկվածքային քարտեզներ:

1954-1959թթ.-ին Հ.Մկրտչյանի կողմից 1:50000 մասշտաբի երկրաբանական հանութային աշխատանքներ են կատարվել Բազումի և փամբակի լեռնաշղթաների տարածքում, իրականացվել է պալեոգենի հասակի առաջացումների ստրատիֆիկացիան, տրվել է շրջանի կառուցվածքային բնութագիրը, հիմնավորվել է քվարցային պորֆիրիտների ներժայթքային բնույթը, կտարվել է մետաղաբերության շրջայնացում:

1959-1966թթ.-ին կատարվել է Տանձուտի հանքավայրի և դրա արևելյան թևի (Լերմոնտովոյի տեղամաս) որոնողահետախուզական աշխատանքներ, ուսումնասիրվել են հանքավայրի երկրորդային քվարցիտները, դրանց հանքայնացման հեռանկարները:

1960-ական թվականներից սկսվել են Ֆիոլետովոյի տեղամասի ոսկի-բազմամետաղային հանքայնացման երկրաբանական ուսումնասիրության

աշխատանքները, որոնք կատարվել փն Ֆիդելտովոյի, այնուհետև համազիմանի ջոկատների մասնագետների կողմից: Հիդրոթերմալ փոփոխված, հանքայնացված ապարները հետախուզվել են վերգետնյա և ստորգետնյա մեծածավալ փորվածքներով: Հետախուզական փորվածքներով ուսումնասիրվել են նաև Ֆիդելտովոյի տեղամասից 0.5կմ արևմուտք գտրվող Պոպերեչնի բուգոր երևակումը, Ֆիդելտովոյի Հարավային և Արևելյան տեղամասերը:

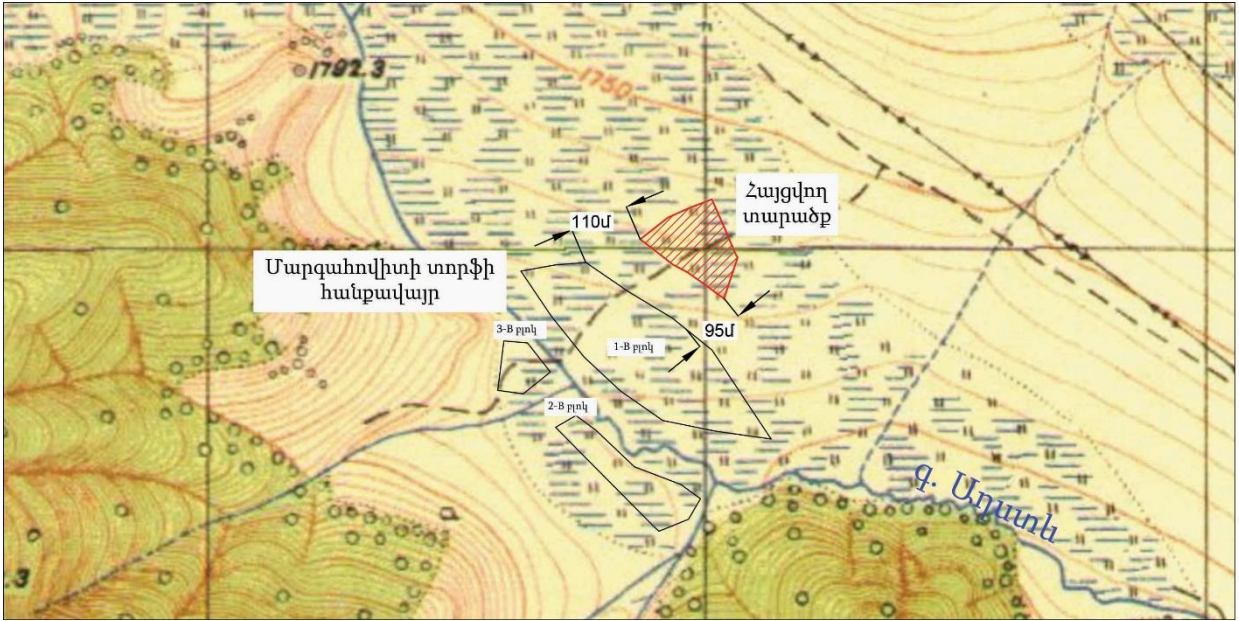
1992-1998թթ.-ի նախնական հետախուզական աշխատանքների արդյունքներով «Գուգարքի Գեո» ՊՓԲԸ մասնագետների կողմից գնահատվել են Ֆիդելտովոյի հանքավայրի Արևելյան տեղամասի ոսկու և արծաթի պաշարները ըստ C₁+C₂ արդյունաբերական կարգերի, որոնք կազմում են համապատասխանաբար 722կգ և 3002.8կգ:

Աղստև գետի հովտում, Մարգահովիտ, Լերմոնտովո և Ֆիդելտովո բնակավայրերի տարածքում հայտնի տորֆային առաջացումները երկրորդ տարիներ օգտագործվել են Վանաձորի «Արմենիա» սանատոր համալիրում որպես բուժիչ ցելի պաշարներ: Ընդհանուր առմամբ Գուգարքի տարածաշրջանում քարտեզագրված են 11 տորֆային երևակումներ, որոնց ընդհանուր մակերեսը կազմում է մոտ 35հա:

Տորֆային երևակումների տարածքում որոնողական-գնահատողական և հետախուզական աշխատանքներ են կատարվել 1973թ.-ին Վ.Չուրակովի և 1979թ.-ին Է.Տոնոյանի կողմից:

2012 թվականին «Նեկառ» ՍՊ ընկերության պատվերով կատարվել է Մարգահովիտի տորֆերի հանքավայրի հետախուզում, ինչի արդյունքում ՀՀ էներգետիկայի և բնական պաշարների նախարարության աշխատակազմի ՕՀՊԳ 28.09.2012թ.-ի №338 որոշմամբ հաստատվել են 37.6հազ.տ տորֆի պաշարներ (պիտանի են գյուղատնտեսության ոլորտում որպես պարարտանյութ):

«Համազիման Էկո ՍՊ ընկերության կողմից հայցվող տարածքը գտնվում է Մարգահովիտի հանքավայրի 1-Յ բլոկից մոտ 95-110մ արևելք-հյուսիս-արևելք (նկար 5):

Նկար 5.

Մարգահովիտի տորֆի հանքավայրի և Մարգահովիտի տորֆի հանքավայրի 1-ին տեղամասի հայցվող տարածքի տեղադիրքը

3. ԵՐԵՎԱԿՄԱՆ ՇՐՋԱՆԻ ԵՐԿՐԱԲԱՆԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ

Մարգահովիտի տորֆի հանքավայրի 1-ին տեղամասը գտնվում է Աղստևի անտիկլինալային ծալքի սահմաններում, որի միջուկը բաղկացած է սենոնի կրաքարերից և միջին էոցենի հրաբխանստվածքային ապարներից (նկար 6): Շրջանի երկրաբանական կառուցվածքի համառոտ նկարագիրը տրվում է ըստ Հայաստանի հյուսիս-արևելյան մասում, այդ թվում նաև K-38-114-B անվանակարգային թերթի սահմաններում, 1957-60թթ.-ին կատարված որոնողա-հանութային աշխատանքների տվյալների (Գ.Հակոբյան, Ջ.Հովհաննիսյան):

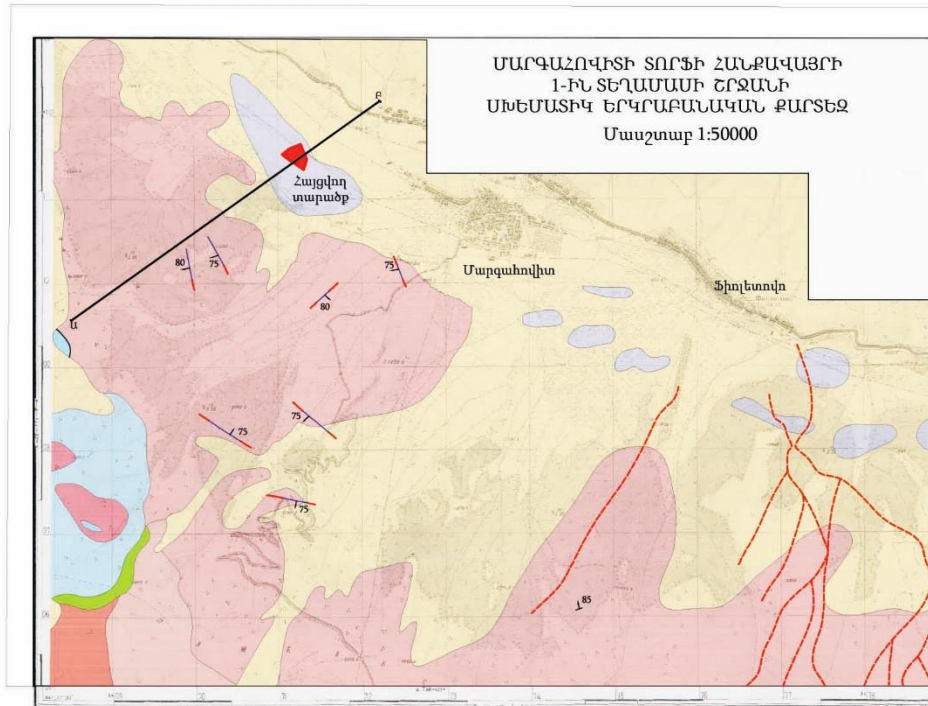
Տեղամասի շրջանի շերտագրությունը (ներքևից վերև) ներկայացված է հետևյալ կերպ.

Վերին կավիճ (սենոն): Շրջանի ամենահին ապարները ներկայացված են սևոնի կրաքարերով, որոնք կազմում են ընդլայնական ուղղությամբ ձգվող Աղստևի անտիկլինալային ծալքի միջուկը: Կրաքարերը մերկանում են Ֆիոլետովո գյուղի արևելյան ծայրամասային հատվածում, Աղստև գետի կիրճի երկու կողմերում, գետի աջ վտակների վերին հոսանքներում: Կրաքարերի տեսանելի հորությունը հասնում է 350մ-ի:

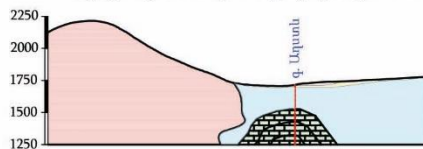
Տարածաշրջանում կատարված երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքների ժամանակ անցած հետախուզական հորատանցքերով հատվել է սենոնի կրաքարերը ծածկող և միջին էոցենի հաստվածքը հիմնատակող ավելի քան 70մ հզորությամբ բազալային կոնգլոմերատների շերտը:

Միջին էոցենի հասակի ապարները ունեն լայն տարածքում նկարագրվող շրջանում, ներկայացված են տարբեր կազմի հրաբխանստվածքային ապարներով, դրանց պիրոկլաստներով և պատովում են Գիլուտի, Ֆիոլետովոյի, Թեժսարի և Գոլովինոյի զանգվածների ինտրուզիվ ապարներով:

Միջին էոցենի ապարները ներկայացված են երկու շերտախմբով՝ շիրակի շերտախումբ, որը կազմված է տուֆաավազաքարերով, տուֆիտներով, քվարցային պորֆիրիտներով (տարածված է ներկայացվող քարտեզի սահմաններում) և բազումի շերտախումբ, որը ներկայացված է անդեզիտային պորֆիրիտներով, դրանց տուֆափշրաքարերով, տուֆակոնգլոմերատներով, տուֆաավազաքարերով և ավազներով:

Երկրաբանական կտրվածք Ա-Բ գծով

Պ Ա Յ Մ Ա Ն Ա Կ Ա Ն Ն Շ Ա Ն Ն Ե Ր

- Չորրորդական ժամանակաշրջան: Ալյուվիալ-դելյուվիալ առաջացումներ:
- Չորրորդական ժամանակաշրջան: Տորֆային առաջացումներ:
- Միջին եղեն: Պորֆիրիտներ, տուֆափշրաքարեր:
- Վերին կավիժ: Կրաքարեր (կտրվածքի վրա):

Ինտրուզիվ առաջացումներ

- Պորֆիրանման գրանոդիորիտներ:
- Խոշորահատիկ գրանոդիորիտներ:
- Սիենիտ-գրանիտներ, գրանոսիենիտներ և պորֆիրանման սիենիտներ:
- Ալկալային նեֆելինային սիենիտներ:
- Հիբրիդային ապարներ (վերաբյուրեղացված, հպակային վերափոխված առաջացումներ):

Երակային ապարներ

- Ապլիտներ
- Տեկտոնական խախտումներ
- Տեղադրման տարրեր

Նկար 6.

Հրաբխանստվածքային հաստվաքի կազմում առանձնացվել են պլազիոկլազային, դիաբազային, անդեզիտային պորֆիրիտներ,, դրանց փշրաքարեր ու տուֆափշրաքարեր, քվարցային պորֆիրիտներ:

Հաստվածքի հզորությունը հանսանում է մինչև 1300մ:

Չորրորդական ժամանակաշրջանին են վերագրվում լայն տարածում ունեցող գետահովիտների և լեռնալանջերի հետ կապված, ինչպես նաև լճային ծագման ալյուվիալ-դելյուվիալ առաջացումները և տորֆակուտակները:

Ըստ հետախուզական հորատանցքերի տվյալների՝ մինչև 150մ հզորությամբ չորրորդական առաջացումների կտրվածքը սկսվում է լճային նստվածքներով, որոնք ներկայացված են կավերով, կավավազներով, ավազաքարերով, մանրազլաքարային կոնգլոմերտներով և ավարտվում է տարակազմ ալյուվիալ-դելյուվիալ նստվածքներով (խոշորահատիկ ավազաքարեր, մեծոբեկորային-զլաքարային առաջացումներ):

Տորֆերն ունեն խոտային ծագում, ցածրադաշտային տիպի են, կնյունային:

Ինտրուզիվ ապարների ներդրումը կապված է Ադստնի անտիկլինալի և Ադստն-Գարպիի խորքային բեկվածքի ձևավորման հետ, ինչը կատարվել է պալեոգենյան տեկտոնական փուլում:

Ներկայացված քարտեզի սահմաններում ինտրուզիվ ապարներից մերկանում են քվարցային դիորիտներ և գրանոդիորիտներ, պորֆիրանման գրանոդիորիտներ և ալկալային նեֆելինային սիենիտներ:

Ինտրուզիվ զանգվածների ներդրման արդյունքում միջին եոցենի հրաբխանստվածքային հաստվածքում ձևավորվել են հպակային-վերափոխված ապարների գոտիներ:

Տեկտոնական շրջանացման տեսակետից Մարգահովիտի հանքավայրի 1-ն տեղամասի տարածքը ներառված է Սևանի մեգասինկլինալային գոտում, Ադստնի անտիկլինալային ծալքի սահմաններում: Ծալքի առանցքային մասով անցնում է Ադստն-Գարպիի (Մայմեխ-Մեղրուտի) վարնետքային բնույթի խախտումը:

4. ԵՐԿՐԱԲԱՆԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ
ՆՊԱՏԱԿՈՎ ՀԱՅՑՎՈՂ ՏԱՐԱԾՔԻ ԵՐԿՐԱԲԱՆԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ

Նախնական դիտարկման արդյունքներով և ֆոնդային նյութերի ուսումնասիրության տվյալներով, Մարգահովիտի տորֆի հանքավայրի 1-ին տեղամասի կապված է չորրորդական ժամանակաշրջանի ոչ մեծ լճակի տարածքում ձևավորված առաջացումների հետ (նկար 7):

Լճակները ձևավորվել էին հրաբխածին ծագման ապարների թասանման իջվածքներում, որտեղ լճային ջրերի նահանջից հետո պահպանվել է խոնավ, մասամբ ճահճային միջավայր՝ առատ ճահճային բուսականությամբ:

Լճակները հիմնատակող հոծ, զանգվածեղ հրաբխային ապարների ցածր ջրաթափանցելիության, առատ մթնոլորտային տեղումների և աննշան գոլորշիացման արդյունքում ձևավորվել է բուսական մնացորդների կուտակման, քայքայման և փտման համար նպաստավոր պայմաններ:

Մարգահովիտի իջվածքի սահմաններում լայն տարածված են նաև մակերևութային ջրային հոսքեր (Աղստև գետի ավազան) և գրունտային ջրերի հորիզոններ, որոնք նույնպես նպաստում են ճահճային միջավայրի ձևավորմանը և տորֆառաջացմանը:

Գուգարքի տարածաշրջանի տորֆային առաջացումները կապված են Աղստև գետի վերին հոսանքի առաջին դարավանդի տարածքների հետ:

Տորֆերն ունեն խոտային ծագում, ցածրադաշտային տիպի են, կնյունային:

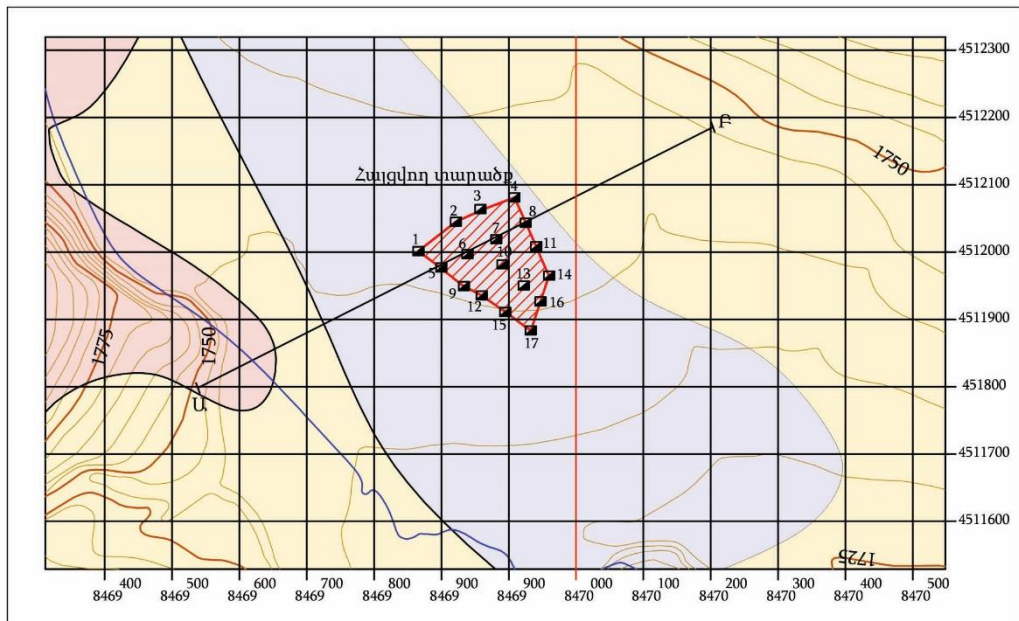
Ընդհանուր առմամբ, 1973 և 1979թթ.-ին կատարված որոնողական, որոնողագնահատողական աշխատանքներով Գուգարքի տարածաշրջանում քարտեզագրվել են 11 տորֆային կուտակներ, որոնք 15-50% սահմաններում տատանվող մոխրայնությամբ և 20-50% սահմաններում տատանվող քայքայման աստիճանը բնութագրող ցուցանիշով: Տորֆային կուտակների ընդհանրական երկրաբանական կտրվածքը ներկայացված է հետևյալ կերպ.

- մուգ դարչնագույն տորֆեր, մոտ 3.0մ հզորությամբ, որից մոտ 0.5մ վերին բուլքային շերտի առաջացումներ,

- մոխրագույն մածուծիկ հատակային կավեր, մոտ 0.5մ հզորությամբ,

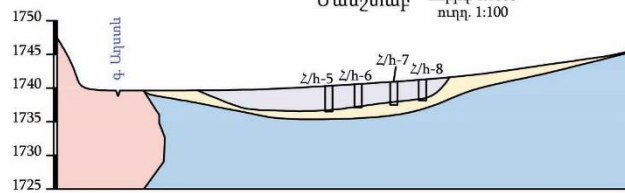
- մոխրագույն, կանաչավուն-մոխրագույն հրաբխային ծագման ապարներ:

ՀՀ Լոռու մարզի Մարգահովիտի տորֆերի հանքավայրի
 1-ին տեղամաս
 Միենատիկ երկրաբանական քարտեզ
 Մասշտաբ 1:1000

Երկրաբանական կտրվածք Ա-Բ զծով

Մասշտաբ հորիզ. 1:1000
 ուղղ. 1:100

Պ Ա Յ Մ Ա Ն Ա Կ Ա Ն Ն Շ Ա Ն Ն Ե Ր

- Չորրորդական ժամանակաշրջան: Ալյուվիալ-դելյուվիալ առաջացումներ:
- Չորրորդական ժամանակաշրջան: Տորֆային առաջացումներ:
- Միջին էոցեն: Պորֆիրիտներ, սուլֆափշրաքարեր:
Ինտրուզիվ առաջացումներ
- Պորֆիրանման գրանոդիորիտներ:
- Ապարների երկրաբանական սահմաններ:
- z/h-5 Հետախուզական հորը և դրա հերթական համարը:
- Երկրաբանական ուսումնասիրության նպատակով հայցվող տարածքը:

Նկար 7.

5. ԵՐԿՐԱՐԱՆԱՀԵՏԱԽՈՒԶԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ

ՄԵԹՈԴԻԿԱՆ ԵՎ ԾԱՎԱԼՆԵՐԸ

Երկրաբանական ուսումնասիրության նպատակով հայցվող Մարգահովիտի տորֆերի հանքավայրի 1-ին տեղամասի տարածքում կատարվելիք երկրաբանահետախուզական աշխատանքների ծրագիրը կազմված է ըստ «Инструкция по составлению проектов и смет на геологоразведочные работы», «Инструкция по разведке торфяных месторождений» և «Методическое руководство по разведке торфяных месторождений» հրահանգների և մեթոդական ցուցումների:

ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարի 2021 թվականի օգոստոսի 11-ի N06-Ն հրամանով տոնֆի հանքավայրերի հետախուզման հրահանգ չի հաստատվել:

Երկրաբանահետախուզական աշխատանքները նախատեսվում է իրականացնել երկրաբանահանույթային, մակերևութային հետախուզական փորվածքների անցման, փաստագրման և նմուշարկման աշխատանքների համալիրով:

Ընդ որում հաշվի առնելով տեղամասի պարզ երկրաբանական կառուցվածքը, օգտակար հանածոյի մարմնի մորֆոլոգիական ձևը և չափերը, հետախուզական աշխատանքները նախատեսվում է իրականացնել մինչև 3.7մ խորությամբ թվով 17 հետախուզահորերի միջոցով: Հետախուզահորերի կտրվածքը ընդունվում է 1.5մx1.0մ:

Տեղամասի հետախուզումը նախատեսվում է կատարել միմյանցից 50մ հեռավորությամբ հետախուզական պրոֆիլներով, որոնց վրա հետախուզական հորերի հեռավորությունը կազմում է 40-70մ:

Ընտրված հետախուզացանցը թույլ կտա օգտակար հանածոյի հետախուզված պաշարները հաշվարկել արդյունաբերական B կարգով: Արդյունաբերական B կարգի պաշարները պետք է բավարարեն հետևյալ պահանջներին.

- ուսումնասիրված են տորֆային կուտակի չափերը, կուտակի ձևաբանական առանձնահատկությունները, ներքին կառուցվածքը և տեղադրման պայմանները, ոչ կոնդիցիոն հատվածները,

- որոշված և եզրագծված են տորֆի բնական տարատեսակները, տիպերը (իսկ դրա անհնարինության դեպքում՝ բացահայտված են դրանց տարածական բաշխման

օրինաչափությունները և տորֆային հումքի կարգերի հարաբերությունները), առանձնացված կարգերի հումքի որակը ուսումնասիրված է մեթոդական ուղեցույցերով սահմանված ցուցանիշներին համապատասխան,

- ուսումնասիրված են տորֆի տոխնոլոգիական հատկությունները,

- ուսումնասիրված են կուտակի ջրաերկրաբանական, ջրաբանական և լեռնաերկրաբանական պայմանները, ինչը թույլ է տալիս դիտարկել դրանց ազդեցությունը հանքավայրի շահագործման պայմանների վրա,

- կուտակի եզրագիծը որոշված է ըստ հետախուզական փորվածքների և նմուշարկման տվյալների:

5.1. Նախապատրաստական շրջան, ծրագրի կազմում,

կազմակերպում և լուծարում

Մինչև նախագծա-նախահաշվային փաստաթղթերի կազմելը, անհրաժեշտ է ծանոթանալ ֆոնդային և հրատարակված նյութերին, ինչպես նաև գործող հրահանգներին և ԳՈՍՏ-երին:

Կատարողների աշխատանքի ծախսը կազմում է.

I կարգի երկրաբան - 1 մարդ - 0.5 ամիս

տեխնիկ-երկրաբան - 1 մարդ - 0.5 ամիս:

Ընդամենը` - 2 մարդ - 1 ամիս:

Նախագծի կազմում.

I կարգի երկրաբան - 1 մարդ - 0.5 ամիս

տեխնիկ-երկրաբան - 1 մարդ - 0.5 ամիս:

Ընդամենը` - 2 մարդ - 1 ամիս:

Կազմակերպում և լուծարում

Հանաձայն "Инструкция по составлению проектов и смет на геологоразведочные работы" հրահանգի պահանջների, աշխատանքների կազմակերպման ծախսերը կազմում են դաշտային աշխատանքների նախահաշվային արժեքի 1%-ը:

Դաշտային աշխատանքների ավարտից հետո նախատեսվում են լուծարման աշխատանքներ, որոնց ծախսերը կազմում են դաշտային աշխատանքների արժեքի 0.8%-ը:

5.2. Երկրաբանահանույթային աշխատանքներ

Հայցվող տարածքի կոորդինատները որոշվել են տեղանքում սերտիֆիկացված GPS սարքի կիրառմամբ ըստ WGS-84 ARMREF 02 համակարգի:

Երևակման տարածքի երկրաբանական կառուցվածքի ճշտման, քարտեզագրման նպատակով նախատեսվում է տեղամասի 1.99հա մակերեսով տարածքում կատարել երկրաբանահանույթային աշխատանքներ: Երևակման երկրաբանական քարտեզի կազմման համար անհրաժեշտ երկրաբանական երթուղիների ընդհանուր երկարությունը կկազմի մոտ 1.3կմ:

5.3. Հետախուզական փորվածքների անցում

Օգտակար հանածոյի մարմնի եզրագծման, ուսումնասիրման և նմուշարկման նպատակով նախատեսվում է հետախուզահորերի անցում: Այդ աշխատանքները կիրականացվեն մեխանիկական եղանակով՝ էքսկավատորով V կարգի ամրության ապարներում: Նախատեսվում է 17 հետախուզահորերի անցում, որոնց առավելագույն խորությունը նախատեսվում է 3.7մ, կտրվածքը՝ 1.5մ², ընդհանուր 61.1զծ.մ կամ 91.65մ³ ծավալով: Հետախուզահորերի անցման ժամանակ առաջանալու է 91.65մ³ զանգված, որից մոտ 12.75մ³ ներկայացված է խծուծային/քոլքային շերտով և մոտ 2.65մ³-ը՝ տորֆերին հիմնատակող մածուծիկ հատակային կավերով:

5.4. Հետախուզական փորվածքների փաստագրում

Մանրամասն երկրաբանական փաստագրման ենթակա են բոլոր հետախուզահորերը: Երկրաբանական փաստագրման աշխատանքները նախատեսվում է կատարել 1:50 մասշտաբով: Այդ աշխատանքների ծավալը նախատեսվում է 61.1զծ.մ: Փաստագրման ընթացքում առանձնացվում և նկարագրվում են մակերևութային (վերին խծուծային/քոլքային) շերտը, բնական տիպերի/կարգերի սահմանները, դրանց հզորությունները, ինչպես նաև տորֆային կուտակում բացահայտված չքայքայված օրգանական հումքի (արմատներ, կոճղեր, խոտային զանգված) ոչ կոնդիցիոն հանդիսացող տեղամասերը:

5.5. Նմուշարկում

Տեղամասի տորֆային կուտակը նախատեսվում է ուսումնասիրել որպես հումք օրգանական պարարտանյութերի արտադրության համար:

Օգտակար հանածոյի որակական հատկանիշները պարզաբանելու համար նախատեսվում է վերցնել նմուշներ հետախուզահորերից, տորֆային կուտակի լրիվ հզորությամբ:

Վերին խճուճային/քոլքային շերտից նմուշը վերցվում է առանձին:

Տարբեր բնական տիպերի/կարգերի տորֆերի առկայության դեպքում նմուշարկումը կատարվում է տարանջատված՝ ըստ յուրաքանչյուր առանձնացված տիպի կամ կարգի: Նմուշի զանգվածը ընդունվում է 0.4կգ:

Ոչ կոնդիցիոն տորֆերի (չքայքայված հումք, կոճղեր, արմատներ) շերտերի, սապրոպելի կամ միներալային ենթաշերտերի առկայության դեպքում դրանց նմուշարկումը նույնպես կատարվում է առանձին: Սապրոպելից վերցված նմուշի զանգվածը պետք է կազմի 0.4կգ, միներալային ենթաշերտից վերցված նմուշը՝ ոչ պակաս քան 0.2կգ:

Նմուշարկվում են նաև տորֆային կուտակը հիմնատակող կավային առաջացումները, նմուշի զանգվածը կազմում է մոտ 0.1կգ:

Յուրաքանչյուր նմուշը նմուշառման վայրում տեղադրվում է անթափանց պոլիէթիլենային տոպրակի մեջ, կշռվում և պիտակավորվում է:

5.6. Լաբորատոր աշխատանքներ

Յուրաքանչյուր նմուշով որոշվում են տորֆի ընդհանուր տեխնիկական հատկությունները՝ քայքայման/քայքայվածության աստիճան, մոխրայնություն, բնական խոնավություն: Շարքային նմուշների մնացորդներից կազմվում է համախառն նմուշ, որի կշիռը պետք է լինի ոչ պակաս քան 0.7կգ: Համախառն նմուշներով որոշվում են մոխրում կալցիումի և ֆոսֆորի օքսիդների, ընդհանուր ծծմբի պարունակությունները:

5.7. Տոպո-մարկշեյդերական աշխատանքներ

Բոլոր հետախուզական փորվածքները, երկրաբանական սահմանները, տորֆային կուտակում առանձնացված բնական տիպերի/կարգերի, ոչ կոնդիցիոն և միներալային ենթաշերտերի սահմանները տեղադրվելու/նշվելու են գործիքային կապակցմամբ:

5.8. Ինժեներա-երկրաբանական, հիդրոերկրաբանական

և ռադիոմետրիական ուսումնասիրություններ

Երկրաբանահետախուզական աշխատանքների ընթացքում վերգետնյա երթուղիների եղանակով կատարվում են դաշտային հիդրոերկրաբանական ուսումնասիրություններ: Երթուղիներով ծածկվում է ոչ միայն բուն տեղամասի, այլև հարակից տարածքները: Երթուղիները կատարվում են տորֆային կուտատակի սահմանով, գետահովիտների, առուների և ձորակների տարածքով: Նկարագրվում են ռելիեֆի առանձնահատկությունները, բնական մերկացումները, աղբյուրները, ջրհորերը, գետային ցանցի ավիը:

Կատարվում է տեղամասի տարածքի հեռանկարային շահագործման ինժեներաերկրաբանական և հիդրոերկրաբանական պայմանների ուսումնասիրություններ, տորֆային կուտակի ռադիոմետրիական հատկությունների պարզաբանում, որը կիրականացվի հետախուզական փորվածքների անցման ընթացքում կատարվելիք դիտարկումներով:

Անհրաժեշտության դեպքում վերոհիշյալ ուսումնասիրությունները կկատարվեն մասնագիտացված կազմակերպությունների հետ համագործակցելով:

5.9. Հետախուզական փորվածքների հետլցնում

Նմուշարկման և փաստագրման աշխատանքների ավարտից հետո նախատեսվում է հետ լցնել հետախուզական հորերից հանված տորֆային զանգվածը: Ընդ որում հորերի ացնման ժամանակ վերին խծուծային/քոլքային շերտը նախատեսվում է կուտակել տորֆային զանգվածից տարանջատված: Հետլցման աշխատանքների ժամանակ հորի տարածք լցվելու են նախ տորֆային կուտակը և կավային հիմնատակող ապարները, այնուհետև դրանք ծածկվելու են վերին քոլքային շերտով: Հետլցման նման հաջորդականությունը թույլ կտա վերականգնել տեղամասի տարածքի բնական, առաջնային լանդշաֆտը:

5.10. Հաշվետվության կազմման աշխատանոցային աշխատանքներ

Մարգահովիտի տորֆերի հանքավայրի 1-ին տեղամասի տարածքում երկրաբանահետախուզական աշխատանքների և օգտակար հանածոյի լաբորատոր ուսումնասիրությունների ավարտից հետո կկատարվեն աշխատանոցային աշխատանքներ, որի ընթացքում.

- կամփոփվեն և կհամակարգվեն դաշտային փաստացի երկրաբանական նյութերը, լաբորատոր ուսումնասիրությունների արդյունքները,
- կտրվի տեղամասի երկրաբանատնտեսագիտական գնահատականը,
- կկատարվի օգտակար հանածոյի պաշարների հաշվարկը,
- կկազմվի երկրաբանական հաշվետվություն՝ տեղամասի երկրաբանատնտեսական գնահատմամբ և պաշարների հաշվարկմամբ:

Կազմված հաշվետվությունը կներկայացվի ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարության համապատասխան մասնագիտական ստորաբաժանման դիտարկմանը:

6. ԲԵՌՆԵՐԻ ԵՎ ՈՒՂԵՎՈՐՆԵՐԻ ՓՈԽԱԴՐՈՒՄ

Երկրաբանահետախուզական աշխատանքների իրականացման համար անհրաժեշտ բեռների փոխադրումը կկատարվի գոյություն ունեցող ասֆալտապատ և հողածածկ միջհամայնքային, դաշտամիջյան ճանապարհներով: Նոր ճանապարհների կառուցում չի նախատեսվում:

Աշխատանքները սպասարկելու է ընկերության բեռնատար մեքենան:

Տրանսպորտային ծախսերն ընդունվում են դաշտային աշխատանքների նախահաշվային արժեքի 10%-ի չափով:

Անձնակազմի տեղափոխումը կատարվելու է մարդատար մեքենայով:

7. ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ՏԵԽՆԻԿԱՆ

Ծրագրավորվող երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքները կկատարվեն ՀՀ Աշխատանքային օրենսգրքի, ՀՀ Ընդերքի մասին օրենսգրքի և «Տեխնիկական անվտանգության ապահովման պետական կարգավորման մասին» ՀՀ օրենքի և այլ նորմատիվային փաստաթղթերի դրույթներին համապատասխան:

Մասնավորապես, «Համզաչիման Էկո» ՍՊ ընկերության վարչակազմը պարտավորվում է ապահովել աշխատանքների տեխնիկական անվտանգության հետ կապված հետևյալ պահանջները.

- աշխատանքի են թույլատրվում համապատասխան մասնագիտական կրթություն կամ որակավորում ունեցող անձիք,

- աշխատանքներում ներգրավված ողջ անձնակազմը յուրաքանչյուր դաշտային սեզոնից առաջ անցնում է պարտադիր անվտանգության տեխնիկայի կանոնների վերաբերյալ հրահանգավորում,

- բացառվում է աշխատանքների իրականացումը այն տարածներում, որտեղ հնարավոր են սողանքային, քարաթափման, սելավային, ճահճային երևույթներ կամ առկա է ջրհեղեղի վտանգ,

- դաշտային պայմաններում աշխատանքներ իրականացնող անձնակազմը պետք է ունենա համապատասխան հանդերձանք, պիտույքներ, առաջին բժշկական օգնության անհատական պարագաներ, արտակարգ իրավիճակի վերաբերյալ ազդարարման գործիքակազմ,

- երկրաբանական երթուղիները իրականացվելու են առնվազն երկու աշխատակցի մասնակցությամբ,

- երկրաբանական երթուղիները կատարվելու են բացառապես օրվա լուսավոր ժամանակահատվածում,

- վտանգավոր տեխնիկական օբյեկտների (էլեկտրահաղորդման օղային գծեր, կաբելային գծեր, գազատարեր, երկաթգիծ և այլն) պահպանման գոտիներում աշխատանքների իրականացման անհրաժեշտության դեպքում դրանք համաձայնեցվում են տեխնիկական օբյեկտները շահագործող կազմակերպությունների հետ: Երկրաբանահետախուզական աշխատանքներ իրականացնող մասնագետներին տրամադրվում են վտանգավոր գոտիների բաշխումը արտահայտող քարտեզներ,

- էլեկտրական ցանցերի ենթակառուցվածքների տարածքում մեքենաների տեղաշարժը կատարվում է բացառապես այն հատվածներով, որտեղ ճանապարհի հարթության և օղային գծերի միջև առկա անհրաժեշտ տարածություն,

- բոլոր սարքավորումները շահագործվում են տեխնիկական փաստաթղթերին համապատասխան,

- արգելվում է մեխանիզմների և սարքավորումների շահագործում տեխնիկական անձնագրերով սահմանված բեռնվածությունների (ճնշում, հոսանքի ուժ, լարում և այլն) գերազանցման դեպքում,

- կտրող սայրերով գործիքների, սարքերի տեղափոխումը պետք է իրականացվի պաշտպանիչ ծածկաշապիկներով,

- աշխատաժամանակի առավելագույն տևողությունը չի գերազանցելու օրական 10 ժամից (հանգստի և սնվելու համար՝ ընդմիջումը ներառյալ),

- աշխատանքները պետք է իրականացվեն ընդհատվող՝ 6-օրյա աշխատանքային շաբաթով,

- աշխատանքային շաբաթը ընդհատվելու է նաև տոնական ու հիշատակի հանգստյան օրերին:

Աշխատակիցները պետք է ապահովված լինեն հանգստի և սննդի ընդունման հարմարավետ տարածքով՝ աշխատանքները սպասարկվելու են բեռնարկղային տիպի ճաշարանն ու ջրցուղարանը:

8. ԸՆԴԵՐՔԻ ԵՎ ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՀՀ ընդերքի մասին օրենսգրքի 64-րդ հոդվածով սահմանված են ընդերքօգտագործման ընթացքում շրջակա միջավայրի պահպանության պայմաններն ու պահանջները, համաձայն ինչի «Համզաչիման Էկո» ՍՊ ընկերությունը պարտավորվում է իրականացնել.

1) մթնոլորտի, ջրային ռեսուրսների, հողի, կենդանական և բուսական աշխարհի պահպանությանն ուղղված միջոցառումներ,

2) բնության հատուկ պահպանվող տարածքների ռեժիմի պահպանություն,

3) ընդերքօգտագործման հետևանքով խախտված հողերի ռեկուլտիվացիա,

4) ընդերքօգտագործման և աշխատանքների արդյունքում առաջացող այլ թափոնների կառավարում,

5) ընդերքօգտագործման հետևանքով բնապահպանական կորուստների նվազեցման, անվերադարձ ազդեցության կանխարգելման մշտադիտարկումներ:

Հետախուզահորերի փաստագրումից և նմուշարկումից հետո կկատարվեն հետլցման, մակերևույթի հարթեցման և փխրեցման աշխատանքներ :

Տեղամասում առկա մինչև 0.5մ հզորությամ վերին քուլքային/խճուճային շերտը կուտակվելու է տորֆային զանգվածից տարանջատված, այնուհետև, հետլցման ժամանակ փոխվելու է ռեկուլտիվացված հորերի տարածքում :

Տեղամասում արձանագրված բույսերը լայն տարածված են ՀՀ տարածքի նմանատիպ լանդշաֆտային գոտիներում (խոնավ կլիմայական գոտիների

ջրաճահճային տարածքներում): ՀՀ բույսերի կարմիր գրքում գրանցված տեսակներ չեն դիտարկվել :

Չեն դիտարկվել նաև ՀՀ կենդանիների կարմիր գրքերում գրանցված տեսակներ:

Երևակումը ներառված չէ բնության հատուկ պահպանվող տարածքների սահմաններում, այստեղ հաշվառված չեն բնության հուշարձաններ :

Երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքները ազդեցություն չեն ունենա համայնքների պատմամշակութային հուշարձանների վրա :

Շրջակա միջավայրի պահպանության միջոցառումները և մշտադիտարկման համակարգը ներկայացվում են ծրագրավորվող երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքների շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախնական գնահատման հայտում:

Աշխատանքների ավարտից հետո կատարվելու են ռեկուլտիվացիոն աշխատանքներ, վերականգնվելու է տարածքի բնական լանդշաֆտը : Հետախուզահորերի անցման ժամանակ առաջացած կավային առաջացումները և ստորֆային կուտակը հետ է լցվելու հորերի տարածք, այնուհետև հարթեցված մակերևույթի վրա փովելու է մոտ 0.5մ հզորությամբ վերին քուլքային, քիչ քայքայված շերտը : Ռեկուլտիվացիայի ենթակա ընդհանուր մակերեսը կազմում է $17 \times 1.5\text{մ}^2 = 25.5\text{մ}^2$: Հետլցված, հարթեցման, փխրեցման և քուլքային շերտով ծածկման աշխատանքների գումարը կկազմի 55.5հազ. դրամ: Կենսաբանական ռեկուլտիվացիայի փուլում նախատեսվում կատարել շրջանի ջրաճահճային միջավայրերին բնորոշ *Trifolium* տեսակի ստրատիֆիկացված սերմերի ցանկ :

Աղյուսակ 2.

N	Ծախսերի հոդվածները	Չափման միավորը	Գումարը, հազ.դրամ
1.	Հետլցման աշխատանքների արժեք (վառելիք, աշխատավարձ)	հազ.դրամ	30.0
2.	Վերին քուլքային շերտի փոման աշխատանքների արժեք (25.5մ ² ×1000 դրամ)	հազ.դրամ	25.5
3.	Ռեկուլտիվացիայի կենսաբանական փուլի նյութեր, սերմեր, տրանսպորտային ծախսեր	հազ.դրամ	40.0
4.	Բուսաբան-մասնագետի աշխատավարձ (3 աշխատանքային օր, օրեկան 10.0հազ.դրամ)	հազ.դրամ	30.0
	Ընդամենը	հազ.դրամ	125.5
5.	Անուղղակի ծախսեր	հազ.դրամ	6.7
6.	Չնախատեսված ծախսեր	հազ.դրամ	13.22
	Ընդհանուրը	հազ.դրամ	145.42

9. ՍՈՑԻԱԼ-ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏԱԿԱՆԸ

Ծրագրավորվող երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքները իրականացվելու են Փամբակ խոշորացված համայնքի Մարգահովիտ գյուղական բնակավայրի վարչական տարածքում:

Հայցվող տարածքում երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքների իրականացումը որոշակի ազդեցություն կունենա նաև ազդակիր համայնքի մարդկանց կյանքի և պայմանների վրա:

Աշխատանքների թափանցիկությունն ու համայնքների իրազեկվածությունն ապահովելու նպատակով՝ «Համգաչիման Էկո» ՍՊԸ-ի կողմից «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության» մասին ՀՀ օրենքի պահանջներին համապատասխան, իրականացվելու են հանրային լսումներ և քննարկում, որոնց ընթացքում դիտարկվելու են համայնքներին աջակցության հնարավոր միջոցառումները:

Համայնքների նպատակային աջակցության միջոցառումներ մշակելու նպատակով աշխատանքն իրականացվելու է համայնքապետարանի հետ՝ պարզելու համար առաջնային լուծում պահանջող սոցիալական խնդիրները: Երկրաբանական ուսումնասիրության ընթացքում համայնքապետարանի հետ համաձայնեցված իրականացվելու են սոցիալական աջակցության ծրագրեր: Կատարվելու է ելակետային պայմանների հավաքագրում:

Սոցիալ-տնտեսական աջակցության ծրագրերը պիտի միտված մի շարք խնդիրների լուծմանը, մասնավորապես.

- նոր աշխատատեղերի ստեղծում: Երկրաբանահետախուզական աշխատանքների ընթացքում բազմաթիվ օժանդակ աշխատանքների (օրինակ՝ վարորդներ, տեխնիկական ջրի մատակարարում, աշխատակիցներին սննդի մատակարարում և այլն) իրականացման համար հատուկ մասնագիտական կրթություն չի պահանջվում: Հետևաբար, այդ աշխատանքներին ներգրավվելու են ազդակիր համայնքների բնակիչները, ինչը կստեղծի բնակիչների զբաղվածություն և լրացուցիչ եկամուտ ընտանիքների համար: Միաժամանակ, երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքներ իրականացնող անձնակազմի սննդի ապահովման նպատակով գնումներ են կատարվելու հենց համայնքներում, ինչը նույնպես դրական ազդեցություն է ունենալու ապրանքաշրջանառության ծավալի, տեղական արտադրանքի սպառման շուկայի վրա:

- համայնքների տնտեսական ուղղվածության շրջանակներում՝ նոր, ընդերքօգտագործման հետ չկապակցված արտադրանքի ստեղծման շղթայի մշակում և ներդրում: Երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքների ժամանակ նախատեսվում է կատարել կենսաբազմազանության, այդ թվում բուսական ծածկույթի դիտարկում, ուսումնասիրություն՝ համապատասխան որակավորում ունեցող մասնագետների մասնակցությամբ: Առանձնահատուկ ուշադրություն է նախատեսվում դարձնել դեղաբույսերի տեսակի և տարածման արեալների վրա: Հետազոտվելու են նաև տարածքում աճող ուտելի և համեմունքային բույսերը, ստացված տեղեկատվությունը ներկայացվելու է համայնքներին՝ որպես արտադրական նոր շղթաների ձևավորման ելակետային տվյալ:

Միաժամանակ, «Համգաչիման Էկո» ՍՊ ընկերությունը նախատեսում է երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքների ընթացքում կատարել շրջակա միջավայրի վրա ազդեցությունների ամբողջական մոնիթորինգ՝ համայնքների բնակիչների, դրանց կենսապայմանների վրա ցանկացած բացասական ազդեցությունների վերահսկման և կանխարգելման նպատակով:

Աշխատանքների ժամանակ ժամանակավորապես օգտագործումից դուրս եկած հողերի ընդհանուր մակերեսը կազմում է մոտ 25.5մ² կամ 0.00255հա: Հողօգտագործման համար վնասի փոխհատուցման գումարը համայնքին կկազմի $0.00255\text{հա} \times 3600000 = 9180\text{դրամ}$:

Օգտագործված գրականության ցանկ

1. Հաշվետվություն «ՀՀ Լոռու մարզի Մարգահովիտի տորֆերի հանքավայրում կատարված երկրաբանահետախուզական աշխատանքների արդյունքների մասին` 01.03.2012թ. դրությամբ պաշարների հաշվարկմամբ», Լ. Մարտիրոսյան, 2012թ.
2. «Разведка торфяных месторождений». Ответственный редактор А. Оленин. Москва, 1953г.
3. «Инструкция по развдке торфяных месторождений СССР». Министерство геологии СССР, ответственный редактор В. Марков. Москва, 1983г.
4. «Отчет о результатах детальной разведки участка Гилут Маргаовитского месторождения торфа в Гугаркском районе Республики Армения за 1992-1993гг.». В. Кешабян, 1994г.
5. «Отчет о доразведке торфяного месторождения Фиолетовское для обеспечения курорта Кировакан Армянской ССР лечебными торфами». А. Павлов, 1990г.
6. «Отчет о результатах работ по теме "Оценка общих ресурсов торфа Республики Армения и разработка генеральной схемы их использования"». С.Мкртчян, 1994г.
7. «Отчет о грязеразведочных работах в Гугаркском районе Армянской ССР с целью обеспечения санатория "Армения" лечебным торфом». В. Чураков, 1973г.
8. «Отчет о результатах поисково-оценочных работ на торф на территории Армянской ССР за 1978 год». Э. Тоноян, 1978г.
9. ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարի 11.08.2021թ.-ի «Օգտակար հանածոների պաշարների դասակարգման կիրառման հրահանգները սահմանելու մասին» N 06-Ն հրաման:
10. Методическое руководство по разведке торфяных месторождений

«Հաստատում եմ»

«Համգաչիման Էկո» ՍՊԸ-ի տնօրեն

_____ Ա. Մինասյան

«_____» _____ 2023թ.

ՆԱԽԱՀԱՇԻՎ

ՀՀ Լոռու մարզի Մարգահովիտի տորֆերի հանքավայրի 1-ին տեղամասի

տարածքում 2024-2025թթ. կատարվելիք

երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքների կատարման

Հ/Հ	Աշխատանքի տեսակը	Չափ. միավ.	Միավ. արժեքը, հազ.դրամ	Ծավալը	Գումարը, հազ.դրամ
1	2	3	4	5	6
1.	Երկրաբանական հանույթ, երթուղիներ	հա	10.0	1.99	19.90
2.	Հետախուզահորերի անցում, փաստագրում, նմուշարկում	գծ.մ	3.0	61.1	183.30
3.	Ռադիոմետրիական դիտարկումներ	հազ.դրամ			150.00
4.	Ինժեներաերկրաբանական և հիդրոերկրաբանական դիտարկումներ	հազ.դրամ			200.00
5.	Ընդամենը դաշտային և նախապատրաստական աշխատանքներ				553.20
6.	Բեռների և ուղևորների տեղափոխում	%		5-րդ տողի 10%	55.32
7.	Աշխատանքների կազմակերպում	%		5-րդ տողի 1%	5.53
8.	Աշխատանքների լուծարում	%		5-րդ տողի 0.8%	4.43
9.	Ընդամենը օժանդակ աշխատանքներ				65.28
10.	Ընդամենը նախապատրաստական, դաշտային և օժանդակ աշխատանքներ				618.48
11.	ԱԱՀ 20%	%		10-րդ տողի 20%	123.70
12.	Փոխհատուցում հողօգտագործան համար	հազ.դրամ			9.18
13.	Ռեկուլտիվացիոն աշխատանքներ				145.42

1	2	3			
14.	Լաբորատոր հետազոտություններ				550.0
15.	Շրջակա միջավայրի մոնիթորինգ	հազ.դրամ			415.0
16.	Ընդամենը	հազ.դրամ			1861.78
17.	Չնախատեսված ծախսեր	%		20-րդ տողի 10%	372.36
18.	Ամբողջը	հազ.դրամ			2234.14